

[Økonomi- og budgetministeren.]

esserer sig for reformernes indhold, men interessen må også have relation til alle de gøremål, der ligger forud for og efter de store beslutninger. Den grundlæggende struktur i det administrative apparat og dets virkemåde er et så vigtigt spørgsmål, at jeg har ønsket at give en redegørelse for nogle foranstaltninger, regeringen agter at træffe med hensyn til centraladministrationens forhold.

Disse spørgsmål har gennem tiderne været genstand for mange overvejelser i udvalg og kommissioner; det er især sket i form af undersøgelser inden for særlige områder, men vi har også haft undersøgelser, der mere generelt skulle belyse problemerne.

Således fremsatte administrationsudvalget af 1960 i sin første betænkning, som kom i 1962, en række principielle synspunkter. Blandt de vigtigste må nævnes udvalgets anbefaling af, at ministrenes og dermed departementernes rent udførende opgaver indskrænkes. Der ligger her fortsat en række uløste opgaver, selv om der er sket visse ændringer i den retning.

Udvalgets synspunkter dannede således baggrund for reformer inden for en række styrelser, f. eks. undervisningsministeriet, departementet for told- og forbrugsafgifter, budgetdepartementet, arbejdsministeriet samt handelsministeriet. Det var her et fælles træk, at man udskilte en række sagsgrupper fra departementerne til varetagelse i særlige direktorater.

I oktober måned 1970 besluttede den daværende regering at nedsætte en arbejdsgruppe af yngre sagkyndige til på ny at overveje centraladministrationens almindelige organisatoriske problemer. Hovedpunkterne i arbejdsgruppens kommissorium var spørgsmålene centraladministrationens opbygning og specielt departementernes organisation og arbejdsgang, men også spørgsmålet om udskillelsen af konkrete sager fra departementerne. Arbejdsgruppen skulle også fremkomme med en redegørelse for de principielle muligheder for statslig styring af en decentraliseret administration. Spørgsmålet om ressortomlægninger mellem ministerierne var holdt uden for kommissoriet.

Arbejdsgruppen afgav sin betænkning i december 1971; den indeholder en snes forslag. De fleste er begrundet i behovet for en

bedre planlægning på det overordnede niveau og en mere moderne tilrettelagt styring af den samlede offentlige virksomhed.

Begrebet planlægning er jo meget omfattende; det dækker i virkeligheden alle de tilfælde, hvor man har tænkt sig om, før man handler, og overvejet, om dispositionen passer ind i et bredere mønster. Denne handlemåde hører hjemme alle steder i såvel privat som offentlig administration. Jeg opfatter det således, at den planlægning, der skal foregå på det departementale niveau, og som man bør styrke, omfatter de langsigtede overvejelser om lovgivningsreformer, rammerne for ressourceanvendelsen både med hensyn til penge og personel og investeringspolitikken. I denne virksomhed indgår selvsagt som en vigtig faktor et nøje kendskab til og styring af de langsigtede overvejelser, der må foregå i administrationsens øvrige led.

Behovet for en sådan planlægning og for en mere hensigtsmæssig styring af de dispositioner inden for det offentlige, som indebærer anvendelse af ressourcer, understreges af den forholdsmæssigt stærke vækst i den offentlige sektor. I alt er de samlede offentlige udgifters andel af nationalindkomsten steget fra ca. 20 pct. i 1950 til godt 25 pct. i 1960 og ca. 45 pct. i dag, og den årlige personaletilvækst i 1960erne har været omkring dobbelt så stor som i det foregående tiår.

I perspektivplanredegørelsen understreges det, at væksten i den offentlige sektor gennem 1960erne ikke blot har indebåret en hurtig udbygning af en række sociale goder og andre serviceydelser af betydning for befolkningen — en væsentlig del af velfærdsfremgangen — den har samtidig været en af de faktorer, som stærkt har bidraget til den uligevægt i den samlede økonomi, som i stigende grad har gjort sig gældende. Da det er den sektor af den samlede økonomi, som direkte er undergivet de politiske myndigheders styrende indgriben, må den — siges det i redegørelsen — være det vigtigste område for den offentlige planlægning.

Budgetoverslagene, hvori både de statslige drifts- og anlægsudgifter indgår, og anvendelsen af formålsbestemte budgetteringsrammer i finanslovsproceduren er vigtige redskaber i denne planlægning og styring. Det samme gælder ordningen med central